

HENRIKKA TAVI

Erään taistelun kuvaus



Olo on kuin olisin ollut joukkotappelussa.

Tältä tuntuu, kun on käyttänyt kaksi päivää vauva.fi-palstalla keskustellen aiheesta ”Miksi ilmaston puolustaminen herättää niin paljon vihaa?”.

Neste tiedotti ilmastonmuutokseen liittyvästä kampanjastaan, joka oli kerännyt valtavan määrän vihapuhetta. Vaikka onkin surkuhupaisaa, että kansainvälistä suuryritystä kehoitetaan tappamaan itensä ja haukutaan tyhmäksi mummeliksi, ilmiö on ollut huomattavissa jo pitkään: mitä suurempi joukko herää vaatimaan päätäjiltä kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa, sitä suuremmaksi kasvaa myös aktiivisten ilmastoärsyntäjien joukko. Aivan kuten Neste tiedotteessaan kuvaa: lähes jokaista ilmastonmuutokseen liittyvää uutista tai artikkelia on ensimmäisenä kommentoimassa ilmasto-vihaaja.

Osallistuin vapaaehtoisena luonnonsuojelu ja kehitysjärjestöjen Korvaamaton-kampanjaan, jonka tavoitteena oli tehdä ilmastonmuutoksesta keskeinen vaaliteema. Kampanja järjesti myös viikkoa ennen vaaleja toteutetun ilmastomarssin. Ilmastomarssia edeltävänä päivänä vapaaehtoisia pyydettiin levittämään ilmastomarssikutsua kohdennetusti erilaisille Facebook-ryhmille.

Niinpä päädyin julkaisemaan Kirjallisuuden ystävät-ryhmässä videon, jossa Aulikki Oksanen lukee runoa ilmastolakkolaisten tueksi järjestetyssä runomielenilmauksessa. Liitin videoon kutsun ilmastomarssille.

Ensimmäisenä videota kommentoi Pirkko Föhr (nimi muutettu): ”Pistää vihaksi tämä ilmastovouhotus”. Vastasin että olen pahoillani ja ettei tarkoitus ollut ärsyttää, mutta että olin moneen kertaan punninnut asiaa ja tullut siihen tulokseen että aktiivisuus on tarpeen. Vastaus keräsi useita tykkäyksiä. Pirkko kertoi, että Suomen päästöt ovat vain 1,4 promillea maailman päästöistä eikä Suomen kannata tehdä mitään ennen kuin Kiina ja Intia lopettavat saastuttamisen. Jaoin Pirkolle climate trackerin Intian maa-arvioinnin. Sen mukaan Intia on kahden asteen tahdissa, kun taas Suomi ei. Pirkko postasi seuraavaksi Ilmastofoorumin videon, jossa esiteltiin ilmastoskeptikkojen saavutuksia: ”Ilmastoskeptikkojen ansiosta voit edelleen asua lämmitetyssä talossa. Ilmastoskeptikkojen ansiosta suomalaisilla voi edelleen olla lemmikkieläimiä. Ilmastoskeptikkojen ansiosta voit edelleen ajaa autolla. Ilmastoskeptikkojen ansiosta voit edelleen lentää lomamatkalle kaukomaille.” Jaoin Pirkolle Ylen jutun Suomen ylikulutuspäivästä.

Sitten keskusteluun puuttui Marjatta Salmi (nimi muutettu). Hän kertoi ilmiäntavansa viestiketjun asiantomana. ”Tämä ei ole oikea paikka ilmastoöyhötykselle ja poliittisille kannoille. Etsi toinen ryhmä!”. Pian viestiketju oli poistettu.

Seuraavana päivänä aloitan ristiretkeni vauva.fi-palstalla. Mikäli asettaisin kysymykseni oikein, vihamielisyyttä olisi ehkä mahdollista purkaa. Kerron että IPCC:n syksyllä julkaistun raportin jälkeen päätin alkaa ”tehdä jotain ilmaston puolesta”, mutta että tällä hetkellä olin syvästi pettynyt. En päättäjiin tai suuriin yrityksiin, vaan tavallisiin kansalaisiin, jotka tekevät kaikkensa hankaloittaakseen muiden ihmisten vapaaehtoisesti tekemää työtä yhteisen asian eteen.

”Miksi ilmaston puolustaminen herättää niin paljon vihaa?”-keskustelusta tuli 30 sivua pitkä, kommentteja keskusteluun kerääntyi yli 400. Poimin keskustelusta 116 kommenttia, joiden tulkitsin vastaavan alkupeiräiseen kysymykseeni. Samat tai samankaltaiset argu-

”Jos ensin kehotettaisiin ihmisiä luopumaan liiallisuuksista ja vasta sitten välttämättömyyksistä, olisiko keskustelun kärjistyminen mahdollista välttää?”

mentit toistuivat keskustelussa sen verran usein, että vastaukset oli mahdollista luokitella useampaan ryhmään, jotka monessa kohtaa menevät keskenään päällekkäin ja pönkittävät toisiaan.

Kommenteista ylivoimaisesti suurin osa (50/116) perusteli ärsyyntymistään erilaisilla vihervasemmiston tai ”ilmastoöyhöttäjien” ominaisuuksilla. Ilmastoaktivistit olivat ärsyttäviä. Syitä aktivistien ärsyttävyyteen olivat muun muassa toiminnan ja puheen välinen ristiriita (aamulla mielenosoitukseen, illalla lentäen Japaniin), ilmastoaktivismiin epärealistisuus ja tyhmyys (Suomen päästöillä ei maailmaa pelasteta), ja se että ilmastovouhojattajat tuputtavat muille omaa uskoaan ja elämäntapaansa. Usein toistui myös väite, ettei ruokavaliolla tai autoilun kieltämisellä ole mitään todellista merkitystä, ei varsinkaan kun samat ilmastotoimien vaatijat edelleen jatkavat omaa saastuttavaa elämäntapaansa.

Toiseksi yleisin vastausten ryhmä oli – ei niin yllättävästi – ”Mene Kiinaan tai Intiaan paasaamaan”-argumentit (24/116). Näiden vastaajien mukaan Suomen teoilla ei ole mitään merkitystä ja/tai Suomi on jo ilmastomuutoksen torjunnan mallimaa.

Kolmanneksi suurin ryhmä (19/116) koostui ilmastokeskustelun ja denialistien usein kuulluista argumenteista. Keskustelijat esimerkiksi tiesivät, ettei hiilidioksidi aiheuta lämpenemistä, että ilmasto on aina muuttunut, että keskiajalla oli lämmintä, ettei maapallo ole 2000-luvulla lämmennyt, että kohta on tulossa kylmä kausi, että ilmaston lämpeneminen johtuu auringon aktiivisuudesta ja että IPCC:n mallit ovat virheellisiä, koska ne sulkevat muun muassa auringon aktiivisuuden pois laskuista.

Neljäs ryhmä (16/116) väitti, että ilmastomuutos on huijausta: useimmiten huijauksesta syytettiin eliittiä, mutta toisinaan väite kuului: ”Kiina ja Intia huijaavat meitä”. Muutama kommentoija väitti myös, että ilmastomuutos on ”kommunistien salajuoni”.

”Kuka maksaa ilmastotoimet” -argumentti toistui keskustelussa ainoastaan viisi kertaa. ”Koska oma elämäni on niin ankeaa, en halua enää luopua mistään” -selitys esiintyi kolme kertaa, ja ainoastaan yksi vastaaja kertoi, ettei häntä ”kiinnosta maailman pelastaminen”.

Mitä taisteluni vauva.fi-palstalla minulle opetti? Ei välttämättä mitään varmaa, sillä vastaajien vilpittömyyttä on mahdotonta todentaa. Silti 30-sivuisessa keskusteluketjussa pistää silmään muutama asia:

Ensinnäkin vihervasemmistoon ja ”maailmanparantajiin” kohdistuu paljon antipatiiaa. ”Meitä” pidetään tyhminä, lapsellisina ja epärealistina vouhottajina ja siksi ”meidän” on vaikea tulla kuulluksi.

Toiseksi ilmastokeskustelun todistelut, joita juuri kukaan itseään kunnioittava ilmastotieteilijä ei enää vaivaudu oikaisemaan, rehottavat moninaisina nettikeskusteluissa. Ne muovaavat mielipiteitä ja poliittista suuntautumista. Se on kylmäävää.

Kolmanneksi: Kun olen tarpeeksi moneen kertaan lukeutunut, että ”vihreät lentelee lomille etelään, mutta eivät halua antaa minun syödä lähellä tuotettua lihaa”, tajuan jotain olennaista.

Ilmastokeskustelua polarisoi myös se, ettei liiallisesta kuluttamisesta juurikaan puhuta. Puhe yksilöiden ilmastotoeista alkaa välttämättömyyksistä eli ruoasta, liikumisesta ja lämmityksestä. Muu kulutus on kuitenkin etenkin kaupunkilaisten kohdalla iso päästöjen lähde. Miksi siitä puhutaan niin vähän?

Jos puhuttaisiin enemmän kertakäyttömuodista tai lentämisestä; jos ensin kehotettaisiin ihmisiä luopumaan liiallisuuksista ja vasta sitten välttämättömyyksistä, olisiko keskustelun kärjistyminen kahteen toisiaan ymmärtämättömään leiriin mahdollista välttää, tai vastakohtaisuutta ainakin lievennättä?

Miksi eniten kuluttavan väestöosan elämäntapaan ei edes puheissa rohjeta puuttua?